Prof. dr hab. Jan Klimek

Kondycja polskiej gospodarki filarem bezpieczeństwa państwa

Debata nt.:
„Bezpieczeństwo gospodarcze Polski w warunkach presji strategicznej i geopolitycznej”

XIX KONGRES BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO
I OCHRONY INFORMACJI NIEJAWNYCH, BIZNESOWYCH
ORAZ DANYCH OSOBOWYCH

Rynia – Białobrzegi, 18-20 maja 2026 r.

Bezpieczeństwo gospodarcze

Bezpieczeństwo gospodarcze nie jest już definiowane tylko, jako wzrost PKB, lecz jako zdolność gospodarki do funkcjonowania i szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych. Zdolność do działania mimo zakłóceń i presji geopolitycznej oznacza umiejętność szybkiej adaptacji do zmian i mobilizacji zasobów. Przekonaliśmy się o tym chociażby podczas pandemii Covid-19. W tamtym czasie szczególnie często zadawaliśmy sobie pytanie o kondycję polskiej gospodarki. Bowiem bez silnej gospodarki inne elementy bezpieczeństwa tracą swoją realną skuteczność. Tworzenie warunków dla konkurencyjnej i sprawiedliwej gospodarki to jeden z celów Polski w średniookresowej strategii rozwoju kraju do 2035 roku[1]. Właściwie kształtowane bezpieczeństwo gospodarcze stanowi jeden z kluczowych filarów funkcjonowania i rozwoju współczesnych państw, będąc istotnym elementem bezpieczeństwa narodowego.

W warunkach nasilających się kryzysów, presji strategicznej oraz wstrząsów geopolitycznych bezpieczeństwo gospodarcze staje się szczególnym sprawdzianem odporności gospodarek. Temat kondycji polskiej gospodarki wobec geopolitycznej presji poruszano np. podczas debaty eksperckiej pt. *Interes gospodarczy Polski w erze napięć geopolitycznych*, w której udział wzięli m.in. profesorowie SGH oraz Akademii Leona Koźmińskiego. Wówczas podkreślano m.in. konieczność ponownego przemyślenia dotychczasowych priorytetów gospodarczych i adekwatnego określenia roli państwa w kształtowaniu polityki rozwojowej. Zwracano także uwagę na potrzebę większej elastyczności polityki gospodarczej, silniejszego wsparcia dla konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz skuteczniejszej reprezentacji interesów Polski w Unii Europejskiej[2]. To właśnie „Unia Europejska została uznana za kluczowy filar realizacji polskiego interesu gospodarczego, choć jednocześnie podkreślano wyzwania związane z efektywnym uczestnictwem w procesach decyzyjnych na poziomie unijnym”[3]. Marek Wąsiński (Kierownik zespołu gospodarki światowej w Polskim Instytucie Ekonomicznym) słusznie zauważa, że „bezpieczeństwo musi być integralną częścią kalkulacji ekonomicznych, ale nie powinno oznaczać całkowitego wycofania się z globalnych powiązań”[4].

---

[1] *Strategia Rozwoju Polski do 2035 r.*, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-polski-do-2035-r-

[2] A. Kuźnar, H. Nyga-Łukaszewska, *Gospodarka światowa na rozdrożu: interwencjonizm kontra wolny rynek w erze przemian geopolitycznych*, SGH, https://gazeta.sgh.waw.pl/meritum/gospodarka-swiatowa-na-rozdrozu-interwencjonizm-kontra-wolny-rynek-w-erze-przemian

[3] Tamże.

[4] M. Wąsiński, *Bezpieczeństwo gospodarcze Polski – jak rozumieć międzynarodowe zależności?* [w:] J. Szomburg, J. M. Szomburg, A. Leśniewicz (red.), *Bezpieczeństwo i odporność Polski – jak je rozumieć i jak budować?*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Nr 2 (21) 2025, https://www.bgk.pl/files/public/Grafika/Samorzady/Konferencja_BGK_dla_JST/pomorski-thinkletter-nr-2-21.pdf, s. 115.

Polska gospodarka jest dziś oceniana, jako relatywnie silna i w dobrej kondycji na tle Europy. Jednocześnie jest jednak obciążona poważnymi wyzwaniami m.in.: wysokim deficytem budżetowym, problemami demograficznymi i koniecznością przejścia do modelu gospodarki opartej na technologii i innowacjach. Według danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) „krótkoterminowe perspektywy dla Polski są korzystne, a wzrost gospodarczy ma przyspieszyć do (…) 3,5% w 2026 r., napędzany gwałtownym wzrostem wykorzystania funduszy UE i luzowaniem polityki pieniężnej. Inflacja spadła do poziomu docelowego, a luka popytowa ma się zamknąć w 2026 r. Niemniej jednak, ryzyka pozostają wysokie, w tym wrażliwość fiskalna, spadek konkurencyjności cenowej, rozwój handlu międzynarodowego i obawy dotyczące bezpieczeństwa regionalnego”[5]. Zespół MFW ocenia, że „z czasem, wraz ze spadkiem inwestycji finansowanych przez UE i kontynuacją konsolidacji fiskalnej, spodziewane jest spowolnienie wzrostu”[6]. Jeśli chodzi o wysokość długu publicznego Międzynarodowy Fundusz Walutowy podaje, że „przewiduje się, że dług wzrośnie znacznie powyżej unijnego poziomu odniesienia wynoszącego 60% PKB, osiągając 78% PKB do 2031 r.”[7]. Zatem według tej organizacji „stabilizacja długu publicznego powinna być kluczowym priorytetem”[8].

Współczesne wyzwania dla bezpieczeństwa gospodarczego Polski

Co dziś najbardziej osłabia bezpieczeństwo gospodarcze Polski? Z pewnością wojna za naszą wschodnią granicą oraz na Bliskim Wschodzie, które „wpływają na ceny surowców, zmianę łańcucha dostaw, zerwanie dotychczasowych umów (np. z Rosją), co wymaga poszukania innych dostawców”[9]. Ponadto można powiedzieć, że w naszym kraju jest to również: niski poziom innowacyjności względem Zachodu; starzenie się społeczeństwa; odpływ talentów i specjalistów; wysokie koszty energii; biurokracja i niestabilność prawa. Współczesne wyzwania dla bezpieczeństwa gospodarczego Polski obejmują ponadto aspekty militarne, jak również cyberzagrożenia, terroryzm międzynarodowy, zmiany klimatyczne oraz fluktuacje na rynkach finansowych. Jednak to **konflikt na Bliskim Wschodzie pozostaje głównym czynnikiem ryzyka geopolitycznego** i źródłem niepewności firm w 2026 roku.

[5] *IMF Executive Board Concludes 2025 Article IV Consultation with Republic of Poland*, Press Release, No. 26/030, https://www.imf.org/en/news/articles/2026/02/02/pr-26030-poland-imf-concludes-2025-article-iv-consultation
[6] Tamże.
[7] Tamże.
[8] Tamże.
[9] S. Jankiewicz, *Bezpieczeństwo gospodarcze Polski w kontekście niestabilności ekonomicznej i militarnej świata*, Wydawnictwo Naukowe FNCE, Poznań 2025.

Wpływ konfliktu na Bliskim Wschodzie na kondycję polskich branż może być fundamentalny, oddziałując na nie przede wszystkim poprzez „wzrost kosztów surowców energetycznych – ropy, gazu, a w konsekwencji także energii elektrycznej i materiałów. Najbardziej narażone są sektory o wysokiej energochłonności, takie jak przetwórstwo metalowe, mineralne, chemiczne, papiernicze czy drzewne, a także transport i budownictwo. W rolnictwie kluczowym wyzwaniem mogą stać się ceny nawozów, których ekonomika produkcji jest silnie uzależniona od cen gazu ziemnego”[10]. Konflikt na Bliskim Wschodzie może przyczynić się do osłabienia popytu w strefie euro, przez co „branże wytwarzające dobra konsumpcyjne charakteryzujące się silną ekspozycją na rynki unijne, takie jak produkcja sprzętu RTV/AGD mebli czy tekstyliów, mogą w 2026 roku nie doczekać się długo oczekiwanego ożywienia”[11].

Ponadto wyzwaniem dla firm może okazać się **wzrost kosztów materiałów** oraz **otoczenie regulacyjne**, które przyniesie nowe obowiązki. Z kolei **rewolucja technologiczna AI** wymusi dalszą automatyzację procesów, zwiększając presję na produktywność i innowacyjność, zwłaszcza w usługach biznesowych i przetwórstwie[12]. Adam Mateusz Banasiak i Aneta Kułakowska przeprowadzili badanie, które miało na celu „określenie współczesnych uwarunkowań geopolitycznych i ich wpływu na bezpieczeństwo państwa i jego społeczeństwo”. Z przeprowadzonych wywiadów z ekspertami oraz analizy współczesnych trendów w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego jednoznacznie wskazano kluczowe wyzwania i jako takie „wyróżniono zmiany klimatyczne, złożone migracje ludności, rozwój nowoczesnych technologii oraz wzrost rywalizacji strategicznej między wielkimi mocarstwami”[13].

Natomiast, jeśli chodzi o główne czynniki ryzyka w kontekście presji strategicznej, rozumianej, jako celowe działania państw trzecich lub układów sił zmierzające do wymuszenia na Polsce określonych ustępstw lub osłabienia jej pozycji, główne czynniki ryzyka koncentrują się na punktach styku polityki, gospodarki i obronności. **Najbardziej bezpośrednim instrumentem presji strategicznej pozostaje destabilizacja rynków globalnych** (energia, surowce) czy sabotaż infrastruktury. Ponadto pułapką dla kondycji i odporności polskiej gospodarki pozostają zakłócenia łańcuchów dostaw, wojna hybrydowa (presja migracyjna, dezinformacja).

---

[10] *Gospodarka w cieniu wojny na Bliskim Wschodzie. „Prognozy pogody” dla branż w dwóch scenariuszach*, Centrum Business in Małopolska, https://businessinmalopolska.pl/pl/aktualnosci/gospodarka-w-cieniu-wojny-na-bliskim-wschodzie

[11] Tamże.

[12] Tamże.

[13] A. M. Banasiak, A. Kułakowska, *Współczesne uwarunkowania geopolityczne a bezpieczeństwo wewnętrzne*, Zeszyty Naukowe Pro Publico Bono 2024, Nr 1 (1), s. 317–337, https://publisherspanel.com/api/files/view/2656700.pdf, s. 335, DOI: 10.5604/01.3001.0054.8786

Perspektywy rozwoju polskiej gospodarki

Rozważając o bezpieczeństwie gospodarczym Polski i kondycji gospodarki naszego kraju warto zadać pytanie: **na ile musi się wzmocnić polska gospodarka i w jakich sektorach żeby była bezpieczna i odporna?** Jak wynika z raportu Banku Pekao S.A. pt. *Barometr Sektorowy*, w którym przedstawiono m.in. prognozy dla branż w 2026 roku, „pozytywnym impulsem rozwojowym, raczej odpornym na aktualne wydarzenia, będzie spodziewane i już teraz widoczne ożywienie inwestycji publicznych, napędzane środkami unijnymi. Od strony popytowej zyskiwać na nim będzie zwłaszcza budownictwo, branże wytwarzające materiały budowlane (mineralna, metalowa i wyrobów z metali), firmy wykonujące różne usługi na rzecz budownictwa (transport towarów, magazyny i logistyka, wynajem i dzierżawa czy biura projektowe), a także przemysł zbrojeniowy i wytwórcy dóbr inwestycyjnych (elektronika, maszyny i urządzenia)”[14]. Według Banku Pekao S.A. w scenariuszu zakładającym szybkie wygaszenie konfliktu na Bliskim Wschodzie, „najlepsze perspektywy mają branże usługowe – zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, usługi biznesowe – które korzystają z solidnego popytu krajowego i większej elastyczności w polityce cenowej. Przetwórstwo przemysłowe i budownictwo, pomimo spodziewanej poprawy koniunktury, pozostają najbardziej wrażliwe na potencjalne szoki kosztowe i popytowe”[15].

Tabela 1. **Co będzie kształtować sytuację sektorów polskiej gospodarki w 2026 roku?**

GEOPOLITYKA	**POPYT**
wojna na Bliskim Wschodzie	koniunktura na Zachodzie
wojny i umowy handlowe	silny popyt krajowy
KOSZTY	**INNE CZYNNIKI**
materiały i energia	otoczenie regulacyjne
rynek pracy	rewolucja technologiczna AI

Źródło: K. Mrówczyński, P. Kowalski, G. Rykaczewski, E. Kurek, M. Gancarz, W. Mrozowski, E. Pytlarczyk, *Barometr Sektorowy 2026. Gospodarka w cieniu wojny na Bliskim Wschodzie. „Prognozy pogody” dla branż w dwóch scenariuszach*, Bank Pekao S.A., marzec 2026, https://www.pekao.com.pl/dam/jcr:4280177e-b17e-46dc-85d5-557ee64de590/Barometr%20sektorowy%202026.pdf, s. 33.

[14] *Gospodarka w cieniu wojny na Bliskim Wschodzie…*, wyd. cyt.
[15] Tamże.

Jeśli chodzi o popyt krajowy to rok 2026 przyniesie wyraźne ożywienie inwestycji. Według Banku Pekao dostępne dane świadczą o tym, że w 2026 roku nastąpi znaczne przyspieszenie wykorzystania środków z KPO, na które w coraz większym stopniu nakładać się będą inne inwestycje publiczne i samorządowe, współfinansowane z funduszy unijnych dostępnych w ramach obecnej perspektywy budżetowej. Branże, które mogą najsilniej odczuć ożywienie popytu związane z przyspieszeniem inwestycji to: budownictwo; materiały budowlane (produkcja i dystrybucja); działalność usługowa wspierająca budownictwo; przemysł zbrojeniowy; produkcja elektroniki, maszyn, środków transportu oraz informacja i komunikacja[16]. Natomiast na silnym popycie konsumpcyjnym w 2026 roku szczególnie mogą skorzystać branże takie jak: dystrybucja dóbr konsumpcyjnych trwałych; dystrybucja motoryzacyjna; produkcja dóbr konsumpcyjnych trwałych; produkcja materiałów remontowych i wykończeniowych czy obsługa rynku nieruchomości[17]. Natomiast sytuacja na rynku pracy (słabszy popyt ze strony firm) w połączeniu ze spadkiem inflacji będą przekładać się na dalsze obniżenie dynamiki wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw. Dynamika płac w sektorze przedsiębiorstw pozostaje wysoka i będzie wciąż istotnym obciążeniem ekonomiki firm[18]. Biorąc pod uwagę otoczenie regulacyjne, w raporcie czytamy, że „Komisja Europejska proponuje pakiety deregulacyjne tzw. Omnibusy. Obejmują one zmiany w licznych regulacjach dotyczących różnych sektorów gospodarki”[19]. Dotyczą m.in. ESG, inwestycji, rolnictwa, MŚP, przemysłu motoryzacyjnego czy AI[20].

Jak poprawić bezpieczeństwo polskiej gospodarki?

Bronisław Komorowski pisał: „choć nie mamy wpływu na położenie geopolityczne, klimat czy kształt granic, o wielu innych aspektach bezpieczeństwa decydujemy sami”[21]. Dodając, że cztery filary, na których Polska ma szansę zbudować swoją odporność to: pieniądze, ludzie, czas i morale[22]. Kształtowanie przez Polskę odporności na zagrożenia dla bezpieczeństwa gospodarczego wymaga więc wdrożenia skoordynowanych mechanizmów i działań.

[16] K. Mrówczyński, P. Kowalski, G. Rykaczewski, E. Kurek, M. Gancarz, W. Mrozowski, E. Pytlarczyk, Barometr Sektorowy 2026…, wyd. cyt., s. 60-63.
[17] Tamże, s. 67.
[18] Tamże, s. 73.
[19] Tamże, s. 81.
[20] Tamże.
[21] B. Komorowski, *Bezpieczeństwo do poprawki* [w:] J. Szomburg, J. M. Szomburg, A. Leśniewicz (red.), *Bezpieczeństwo i odporność Polski – jak je rozumieć i jak budować?*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Nr 2 (21) 2025, https://www.bgk.pl/files/public/Grafika/Samorzady/Konferencja_BGK_dla_JST/pomorski-thinkletter-nr-2-21.pdf, s. 38.
[22] Tamże.

Kluczowe dla zapewnienia konkurencyjności i stabilności gospodarki jest **wzmocnienie wewnętrznych mechanizmów bezpieczeństwa** oraz **ścisła współpraca z międzynarodowymi partnerami w zakresie technologii**. Współpraca z globalnymi centrami innowacji technologicznej jest niezbędna. „Polska musi **aktywnie uczestniczyć w międzynarodowych inicjatywach na rzecz bezpieczeństwa, które promują wymianę wiedzy i technologii, a także wspierają rozwój lokalnych talentów i przedsiębiorczości**”[23].

Profesor Mariusz Orłowski stwierdza, że szansa Polski „leży w **inwestycjach w infrastrukturę przyszłości: sztuczną inteligencję, zaawansowane materiały, fotoniczne technologie**. To właśnie te dziedziny, w których firmy z obszarów peryferyjnych przekształcają lokalny geniusz w globalne przewagi, mogą stać się kołem zamachowym gospodarki. (…) mamy już wszystko, czego potrzeba: talent, know-how i determinację. Brakuje tylko jednego: śmiałej wizji, by zamiast dryfować, obrać własny kurs”[24]. Zauważa, że „**brakuje nam ‘integratorów’, którzy połączyliby rozproszone wyspy innowacji w spójny kontynent nowoczesnych technologii**. Pilnie potrzebujemy, na wzór gdańskiego Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, ‘przewoźników współpracy’: sieci firm, uczelni i instytutów badawczych”[25]. Natomiast zdaniem Marka Wąsińskiego „należy przede wszystkim **dywersyfikować relacje i inwestować we własne możliwości produkcji oraz rodzimy popyt**, w szczególności w najistotniejszych sektorach”[26]. W badaniu wspomnianych A. M. Banasiaka i A. Kułakowskiej jednoznacznie wskazano „na **konieczność adaptacji** do zmiennych warunków geopolitycznych”[27], a za istotne uznano **również „konieczność rozwijania międzynarodowej współpracy, szczególnie w ramach sojuszy, jak i wdrażania innowacyjnych strategii zarządzania kryzysowego opartych na zaawansowanych narzędziach technologicznych”**[28].

Z wyników ankiety przeprowadzonej przez Res Publica Nowa, w której podjęto temat strategii, jaką Polska powinna przyjąć, by uniknąć wykorzystania zależności gospodarczych, jako instrumentu nacisku politycznego, dowiadujemy się, że: „w obszarze działań priorytetowych dla poprawy bezpieczeństwa gospodarczego Polski należy zwrócić szczególną uwagę

[23] J. Skóra, D. Bogusz, *Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa państwa*, Wydawnictwo Akademickie AMW, Gdynia 2025, https://www.amw.gdynia.pl/images/Menu/Nauka/Wydawnictwo_Akademickie/Sk%C3%B3ra_Bogusz_-_WSPO%C5%81CZESNE_ZAGROZ%CC%87ENIA_BEZPIECZEN%CC%81STWA_PAN%CC%81STWA_do-druku-9.06.pdf, s. 154.
[24] M. Orłowski, *Zmierzch Zachodu, świt Azji. Wielobiegunowy świat wyłania się z fal przemian* [w:] J. Szomburg, J. M. Szomburg, A. Leśniewicz (red.), *Bezpieczeństwo i odporność Polski – jak je rozumieć i jak budować?*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Nr 2 (21) 2025, https://www.bgk.pl/files/public/Grafika/Samorzady/Konferencja_BGK_dla_JST/pomorski-thinkletter-nr-2-21.pdf, s. 70.
[25] Tamże.
[26] M. Wąsiński, *Bezpieczeństwo gospodarcze Polski…*, wyd. cyt., s. 115.
[27] A. M. Banasiak, A. Kułakowska, *Współczesne uwarunkowania geopolityczne…*, wyd. cyt., s. 335.
[28] Tamże.

na **dywersyfikację źródeł energii**, **rozwój energetyki jądrowej** oraz **budowę nowoczesnej infrastruktury przesyłowej i magazynowania energii**. W perspektywie infrastrukturalnej **kluczowy jest rozwój logistyki, nowoczesnych i bezpiecznych cyfrowych sieci komunikacyjnych** oraz **stałe zabezpieczanie rezerw strategicznych – w tym paliw, gazu, leków i żywności**"[29]. Istotne jest również „**wspieranie innowacyjności i nowoczesnych technologii**, w tym odpowiednich funduszy np. na cyberbezpieczeństwo. Konieczna jest także **redukcja zależności od importu poprzez rozwój oraz wsparcie krajowej produkcji i przedsiębiorczości**, z naciskiem na zapewnienie stabilności regulacyjnej i podatkowej. Z perspektywy geopolitycznej, (…) kluczowe jest **wzmacnianie współpracy międzynarodowej** oraz dyplomacji gospodarczej i technologicznej. Należy także zadbać o rozwój i promocję odpowiednich kadr na poziomie kluczowych instytucji, takich jak NATO, ONZ, UE oraz w ramach strategicznie ważnych relacji transatlantyckich"[30] – podaje Krzysztof Szubert, w artykule pt. *Jak poprawić bezpieczeństwo gospodarcze Polski?*

Obszary wymagające wzmocnienia

Polska gospodarka jest odporna w krótkim i średnim okresie (posiada mechanizmy amortyzujące szoki), ale jej odporność strategiczna – długookresowa – wymaga wzmocnienia.

W celu poprawy bezpieczeństwa gospodarczego Polski kluczowe zatem będzie:

- **inwestowanie w innowacje** – należy „zapewnić warunki sprzyjające rozwojowi innowacyjności, m.in. przez pomoc państwa w finansowaniu projektów, ich komercjalizacji i umiędzynarodowienia, a także przeciwdziałanie odpływowi kapitału ludzkiego oraz przedsięwzięć za granicę"[31];
- **inwestowanie w rozwój nauki** oraz zwiększenie nakładów na badania i rozwój, ze szczególnym uwzględnieniem technologii podwójnego zastosowania, w tym m.in. sztucznej inteligencji czy technologii kwantowych[32];
- **wspieranie działań ukierunkowanych na dobro wspólne**;
- **wzmacnianie marki polskiej gospodarki i inwestycja w polskie firmy** m.in. dla rozwoju budowy dróg, PKP;
- **wzmacnianie relacji z sojusznikami na poziomie regionu**[33];

[29] K. Szubert, *Jak poprawić bezpieczeństwo gospodarcze Polski?*, https://respublica.pl/teksty/jak-poprawic-bezpieczenstwo-gospodarcze-polski-krzysztof-szubert-72451.html
[30] Tamże.
[31] *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2020, https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/Strategia_Bezpieczenstwa_Narodowego_RP_2020.pdf, s. 36.
[32] *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, KPRM, https://www.gov.pl/web/premier/strategia-bezpieczenstwa-narodowego-rzeczypospolitej-polskiej

- **kontynuowanie działań na rzecz równomiernego rozwoju regionalnego** – należy podjąć działania na rzecz ograniczenia procesów prowadzących do depopulacji niektórych obszarów[34];
- **dalsza dywersyfikacja handlu**;
- **przyspieszenie transformacji energetycznej**;
- **wzmacnianie polityki przemysłowej**;
- **odnowienie umowy społecznej**, której zasady czytelnie opiszą zyski i koszty strategii bezpieczeństwa gospodarczego. Najwyższy czas skorygować błędy. Zwłaszcza w dziedzinie geoekonomii[35]: po pierwsze, musimy jasno określić, kto jest naszym sprzymierzeńcem, a kto wrogiem, kto zaś stroną trzecią; po drugie, musimy określić, jaki poziom za angażowania i wzajemnych powiązań uznajemy za bezpieczny dla każdej z tych grup partnerów; po trzecie, musimy mądrze inwestować we własne bezpieczeństwo;
- **wzmacnianie współpracy międzynarodowej** oraz **dyplomacji gospodarczej i technologicznej**.

Obszary wymagające wzmocnienia pod kątem rynku pracy

Jako osoba reprezentująca sektor małych i średnich przedsiębiorstw w tym rzemiosła i firm rodzinnych, przedstawię obszary (pod kątem rynku pracy), w których należy wspomóc polską gospodarkę, aby uchronić ją przed konsekwencjami spowolnienia czy kryzysu:

- **edukacja i przedsiębiorczość oparte na innowacjach** – technologia jest bowiem głównym czynnikiem, który wpływa na pracę. W dzisiejszych czasach dominują technologie informacyjne i komunikacyjne a także sztuczna inteligencja. Jednak należy również wziąć pod uwagę możliwości, jakie daje biotechnologia, nanotechnologia czy neuronauka;
- **utrzymanie w rzemieślniczych rękach dualnego kształcenia zawodowego** – aby gospodarka naszego kraju charakteryzowała się wysokim poziomem konkurencyjności musimy zapewnić absolwentom kształcenie dualne, a następnie jak najlepsze warunki

[33] K. Torbicka, *Bezpieczeństwo Polski w XXI wieku: wyzwania, strategie i perspektywy*, fondapol.org, wrzesień 2025, https://www.fondapol.org/app/uploads/2025/09/263_torbicka_pol_2025-07-10_v4.pdf, s. 30.
[34] *Rekomendacje do Strategii bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa, 4 lipca 2024 r., https://www.prezydent.pl/storage/file/core_files/2024/7/4/7fa9f08052b51758d6ed4e9a11a9d32d/REKOMENDACJE%20SBNRP%204%20lipca%202024.pdf, s. 50.
[35] M. Jakubowska, T. Kasprowicz, W. Przybylski, *Bezpieczeństwo gospodarcze: Partnerstwo poparte siłą*, https://respublica.pl/teksty/bezpieczenstwo-gospodarcze-partnerstwo-poparte-sila-72449.html

zatrudnienia. Tutaj ważną rolę odgrywa rzemiosło, które kształci zawodowo na co dzień;

- **rozwój kompetencji potrzebnych na rynku pracy** – edukacja powinna mieć przede wszystkim wymiar kształcenia młodych fachowców pod konkretne zapotrzebowania pracodawców, zwłaszcza w gospodarce regionalnej czy lokalnej;
- **wzmocnienie firm rodzinnych** – firmy rodzinne charakteryzuje większa odporność na spowolnienie gospodarcze i kryzys niż firmy nierodzinne. To właśnie one ze względu na niski poziom zatrudnienia i umiejętność ograniczenia wydatków są najbardziej elastyczne w obliczu zmieniających się warunków gospodarczych;
- **tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i inwestycji** – należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia obowiązków biurokratycznych, zmniejszenia kosztów pracy, poprawy otoczenia prawnego i inwestycyjnego.

Podsumowanie

Polska stoi przed koniecznością dostosowania się do nowych warunków. Nasz kraj jest w stanie funkcjonować w realiach narastającej presji strategicznej i geopolitycznej, lecz kondycja naszej gospodarki zależy od tego, w jakim tempie potrafimy się dostosować. Aby odbyło się to w sposób w pełni bezpieczny, zawsze pamiętać należy o tym, że „strategia oparta wyłącznie na adaptacji do cudzych decyzji prowadzi do stopniowej utraty podmiotowości i wzrostu podatności na przymus”[36]. Może się bowiem okazać, że uzależnienie gospodarcze stanowić będzie większe zagrożenie dla Polski niż zagrożenia militarne. Do tego nie można dopuścić. Bez silnej gospodarki inne elementy bezpieczeństwa tracą swoją realną skuteczność. Oczywiście, nie można ignorować roli siły militarnej. Jednak to bez silnej gospodarki nie jesteśmy w stanie utrzymać sojuszy czy też efektywnie ich wykorzystać. I chociaż w 2025 roku „nie doczekaliśmy się ożywienia w budownictwie, a presja kosztowa – zwłaszcza ze strony wynagrodzeń – pozostała istotnym wyzwaniem dla firm”[37] to „Polska ponownie znalazła się w czołówce europejskich gospodarek pod względem tempa wzrostu PKB (+3,6% r/r)”[38].

Gospodarka nie jest jednym z wielu filarów bezpieczeństwa ona jest fundamentem, na którym pozostałe filary się opierają. Polska gospodarka, aby być bezpieczna nie musi stać się tą największą gospodarką w Europie, lecz powinna być: bardziej innowacyjna; niezależna

[36] J. Szomburg, *Jak zachować podmiotowość wobec geopolityki siły i technodominacji?*, https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art43869211-szomburg-jak-zachowac-podmiotowosc-wobec-geopolityki-sily-i-technodominacji
[37] *Gospodarka w cieniu wojny na Bliskim Wschodzie…*, wyd. cyt.
[38] Tamże.

energetycznie; zdolna do samodzielnej produkcji strategicznych dóbr, zdolna do inwestycji. Dziś „inwestycje stają się nie tylko warunkiem rozwoju, ale fundamentalnym interesem narodowym. Bez ich zdecydowanego przyspieszenia Polska ryzykuje trwałe spowolnienie gospodarcze, utratę konkurencyjności i ograniczenie zdolności do finansowania bezpieczeństwa”[39]. Według organizacji Pracodawców RP „brakuje inwestycji w technologie i organizację procesów. Jesteśmy w czołówce krajów UE pod względem percepcji ryzyka i braku percepcji szans związanych z gospodarką niskoemisyjną”[40]. Jeśli chodzi o inwestycje „polskie firmy bardziej niż średnio w UE odczuwają bariery: niepewności (92% vs 75%), finansowania (59% vs 45%), regulacji (70% vs 66%), kosztów energii (88% vs 77%), dostępności odpowiednich pracowników (87% vs 77%) i niewystarczającego popytu (64% vs 50%)”[41].

Najważniejsze sektory, które trzeba wzmacniać to technologie cyfrowe, sektor MŚP; energetyka; cyberbezpieczeństwo; przemysł zbrojeniowy, nie zapominając o bezpieczeństwie żywnościowym a więc sektorze FMCG i rolnictwie.

Bibliografia

Banasiak A. M., Kułakowska A., *Współczesne uwarunkowania geopolityczne a bezpieczeństwo wewnętrzne*, Zeszyty Naukowe Pro Publico Bono 2024, Nr 1 (1), s. 317–337, https://publisherspanel.com/api/files/view/2656700.pdf, DOI: 10.5604/01.3001.0054.8786

Gospodarka w cieniu wojny na Bliskim Wschodzie. „Prognozy pogody” dla branż w dwóch scenariuszach, Centrum Business in Małopolska, https://businessinmalopolska.pl/pl/aktualnosci/gospodarka-w-cieniu-wojny-na-bliskim-wschodzie

IMF Executive Board Concludes 2025 Article IV Consultation with Republic of Poland, Press Release, No. 26/030, https://www.imf.org/en/news/articles/2026/02/02/pr-26030-poland-imf-concludes-2025-article-iv-consultation

Jak obudzić inwestycje w Polsce, Pracodawcy RP, Warszawa, sierpień 2025 – styczeń 2026, https://pracodawcyrp.pl/storage/app/media/STYCZE%C5%83%202026/pracodawcy_raport_inwestycje_final_compressed.pdf

Jakubowska M., Kasprowicz T., Przybylski W., *Bezpieczeństwo gospodarcze: Partnerstwo poparte siłą*, https://respublica.pl/teksty/bezpieczenstwo-gospodarcze-partnerstwo-poparte-sila-72449.html

[39] *Jak obudzić inwestycje w Polsce*, Pracodawcy RP, Warszawa, sierpień 2025 – styczeń 2026, https://pracodawcyrp.pl/storage/app/media/STYCZE%C5%83%202026/pracodawcy_raport_inwestycje_final_compressed.pdf, s. 3.
[40] Tamże, s. 60.
[41] Tamże.

Jankiewicz S., *Bezpieczeństwo gospodarcze Polski w kontekście niestabilności ekonomicznej i militarnej świata*, Wydawnictwo Naukowe FNCE, Poznań 2025.

Komorowski B., *Bezpieczeństwo do poprawki* [w:] Szomburg J., Szomburg J. M., Leśniewicz A. (red.), *Bezpieczeństwo i odporność Polski – jak je rozumieć i jak budować?*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Nr 2 (21) 2025, https://www.bgk.pl/files/public/Grafika/Samorzady/Konferencja_BGK_dla_JST/pomorski-thinkletter-nr-2-21.pdf

Kuźnar A., Nyga-Łukaszewska H., *Gospodarka światowa na rozdrożu: interwencjonizm kontra wolny rynek w erze przemian geopolitycznych*, SGH, https://gazeta.sgh.waw.pl/meritum/gospodarka-swiatowa-na-rozdrozu-interwencjonizm-kontra-wolny-rynek-w-erze-przemian

Mrówczyński K., Kowalski P., Rykaczewski G., Kurek E., Gancarz M., Mrozowski W., Pytlarczyk E., *Barometr Sektorowy 2026. Gospodarka w cieniu wojny na Bliskim Wschodzie. „Prognozy pogody" dla branż w dwóch scenariuszach*, Bank Pekao S.A., marzec 2026, https://www.pekao.com.pl/dam/jcr:4280177e-b17e-46dc-85d5-557ee64de590/Barometr%20sektorowy%202026.pdf

Orłowski M., *Zmierzch Zachodu, świt Azji. Wielobiegunowy świat wyłania się z fal przemian* [w:] Szomburg J., Szomburg J. M., Leśniewicz A. (red.), *Bezpieczeństwo i odporność Polski – jak je rozumieć i jak budować?*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Nr 2 (21) 2025, https://www.bgk.pl/files/public/Grafika/Samorzady/Konferencja_BGK_dla_JST/pomorski-thinkletter-nr-2-21.pdf

Rekomendacje do Strategii bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 4 lipca 2024 r., https://www.prezydent.pl/storage/file/core_files/2024/7/4/7fa9f08052b51758d6ed4e9a11a9d32d/REKOMENDACJE%20SBNRP%204%20lipca%202024.pdf

Skóra J., Bogusz D., *Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa państwa*, Wydawnictwo Akademickie AMW, Gdynia 2025, https://www.amw.gdynia.pl/images/Menu/Nauka/Wydawnictwo_Akademickie/Sk%C3%B3ra_Bogusz_-_WSPO%C5%81CZESNE_ZAGROZ%CC%87ENIA_BEZPIECZEN%CC%81STWA_PAN%CC%81STWA_do-druku-9.06.pdf

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, KPRM, https://www.gov.pl/web/premier/strategia-bezpieczenstwa-narodowego-rzeczypospolitej-polskiej

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020, https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/Strategia_Bezpieczenstwa_Narodowego_RP_2020.pdf

Strategia Rozwoju Polski do 2035 r., Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-polski-do-2035-r-

Szomburg J., *Jak zachować podmiotowość wobec geopolityki siły i technodominacji?*, https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art43869211-szomburg-jak-zachowac-podmiotowosc-wobec-geopolityki-sily-i-technodominacji

Szubert K., *Jak poprawić bezpieczeństwo gospodarcze Polski?*, https://respublica.pl/teksty/jak-poprawic-bezpieczenstwo-gospodarcze-polski-krzysztof-szubert-72451.html

Torbicka K., *Bezpieczeństwo Polski w XXI wieku: wyzwania, strategie i perspektywy*, fonda-pol.org, wrzesień 2025, https://www.fondapol.org/app/uploads/2025/09/263_torbicka_pol_2025-07-10_v4.pdf

Wąsiński M.*, Bezpieczeństwo gospodarcze Polski – jak rozumieć międzynarodowe zależności?* [w:] Szomburg J., Szomburg J. M., Leśniewicz A. (red.), *Bezpieczeństwo i odporność Polski – jak je rozumieć i jak budować?*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Nr 2 (21) 2025, https://www.bgk.pl/files/public/Grafika/Samorzady/Konferencja_BGK_dla_JST/pomorski-thinkletter-nr-2-21.pdf

Spis tabel

Tabela 1. Co będzie kształtować sytuację sektorów polskiej gospodarki w 2026 roku?..... 5